

Alleen ter informatie en
niet ter besluitvorming



Toeslagen
Belastingdienst

Concept

Ex-partners

Bestuurlijk overleg
11 oktober 2021

Oplegger | Belangrijkste bespreekpunten ex-partner regeling

Financiële tegemoetkoming

- In het voortraject is onderzoek gedaan naar varianten voor de *financiële regeling* die uitlegbaar, uitvoerbaar en juridisch houdbaar zijn. Toegang tot financiële regeling leidt (in de huidige uitwerking) ook tot toegang tot de schuldhulp-regeling met als doel alle ex-partners die hebben gedeeld in het leed te compenseren.
- Er zijn opties onderzocht van mediation (ex-partner regelt het zelf met voormalig partner), individueel maatwerk, een hoge drempel om alleen schrijnende situaties te helpen, een proportionele regeling (standaardformule) en een generieke regeling. Voor de varianten wordt verwezen naar de appendix.
- Hoewel de maatwerk-regeling goed scoorde op vele aspecten, leidt deze optie tot een intensieve belasting van de uitvoering waardoor deze vele jaren zou beslaan, en geen snel herstel geboden wordt.
- Om die redenen is als bijlage bij de 7^e VRT als voorkeurs-denkriching van het kabinet een generieke regeling gepresenteerd (zie appendix 1).
- In de huidige uitwerking is via de definitie van de doelgroep een inperking gemaakt om die ouders te helpen waarvan het aannemelijk is dat zij zelf of via de zorg voor een gezamenlijk kind de effecten van de terugvordering hebben ondervonden: ex-(toeslag)partners die tenminste 1 jaar na de eerste terugvordering nog toeslagpartner waren, of die partner waren gedurende het jaar waar de terugvordering op toeziet en een gezamenlijk kind hadden die in het huishouden van de toeslagpartner. Zij ontvangen een forfaitair bedrag van 10.000 euro omdat er in deze uitwerking vanuit wordt gegaan dat de verhouding tussen ex-partners in de meeste gevallen niet zodanig is dat tot onderlinge verrekening van de 30k plaatsvindt, en er schade wel aannemelijk is.
- Dit huidige voorstel voor de financiële tegemoetkoming moeten we afwegen tegen een mogelijk alternatief met triage om zwaarste gedupeerde uit te filteren.

Oplegger | Belangrijkste bespreekpunten ex-partner regeling

Schuldenaanpak

- Een deel van de schulden van ex-partners zullen worden opgelost als de aanvragen toegang krijgt tot de schuldenaanpak. Dit betreft de schulden waarvoor zij samen hoofdelijk aansprakelijk zijn.
- Een ex-partner heeft mogelijk nog andere schulden die gerelateerd zijn aan toeslagen, zoals schulden gemaakt op eerdere (gezamenlijke) schulden af te lossen of schulden gemaakt omdat de ex-partner ook na scheiding bijdroeg aan het terug betalen van de terugvorderingen. Er kunnen ook schulden zijn die niet gerelateerd zijn aan toeslagen.
- Het onderscheid tussen de soorten schulden is echter in de praktijk buitengewoon ingewikkeld om te maken. In de schuldenaanpak voor aanvragers en diens huidige partner wordt dit onderscheid dan ook niet gemaakt.
- Zodoende is er een keuze tussen een generieke schuldenregeling als genoegdoening of geen schuldenaanpak
- Daarbij is er nog wel een mogelijkheid om, als een alternatieve oplossing met triage om de zwaarst gedupeerde in beeld te krijgen haalbaar lijkt, deze schuldenaanpak selectiever aan te bieden

Inhoud van dit document

Samenvatting

- 1: Herdefiniëring ex-partner
- 2: Causaliteit schulden
- 3: Benaderen ex-partners micro/macro

Tijdslijn

Context | Waar staan we nu

Gekozen richting in 7^e VGR

Sinds februari wordt gewerkt aan een ex-partner regeling, om de positie van ex-toeslagpartners (hierna: ex-partner) te waarborgen. Uitgangspunt hierbij is dat we de ex-partner zien als gedupeerde. Het huidige gebrek aan erkenning als gedupeerde en een schuldenaanpak zijn grote pijnpunten bij ex-partners. Ook is het 'moeten verdelen' van de herstelbedragen vaak een pijnlijk – en soms bijna onmogelijk – proces. Zie appendix 1 voor totaal overzicht van de opties en voorgestelde richting in de 7^e VGR.

Daarom is een ex-partnerregeling voorgesteld bestaande uit drie componenten:

- 1. Erkenning als gedupeerde** met vrijstelling van mogelijk verdeelde compensatie voor vermogenstoetsen en brede hulp vanuit gemeenten en toegang tot Commissie Werkelijke Schade.
- 2. Een schuldenaanpak** vergelijkbaar met die van huidige partners van gedupeerde aanvragers. Uitgangspunt is daarbij wel dat enige koppeling wordt aangebracht tussen de schulden en de initiële KOT-problematiek. Bij uitwerking wordt meegenomen of dit recht doet aan de complexe situatie van de ex-partners en of dit haalbaar is.
- 3. Een uniform forfaitair bedrag van €10k** voor alle ex-partners, om te waarborgen dat alle ex-partners een financiële tegemoetkoming ontvangen. Waarbij de ex-partners uiteraard het gehele bedrag (van aanvrager en ex-partner) kunnen verdelen zoals zij redelijk vinden.

Openstaande vragen ter bespreking

In overleg met de Tweede Kamer is de voorgenoemde richting gekozen. Echter, bij het verder vormgeven van de regeling spelen nog een aantal openstaande vragen

- 1. Definitie:** Uit een recente data-analyse blijkt dat er een aanzienlijk deel (ongeveer 1/3) van de ex-partners die zich zelf hebben gemeld bij UHT, onder de huidige definitie *niet in aanmerking* zou komen voor de regeling. Bovengenoemde redenen leiden tot de vraag of we de gedupeerde die we op het oog hebben helpen.
- 2. Causaliteit schuldenaanpak:** In de 7^e VGR is voorgesteld een schuldenaanpak voor ex-partners te verkennen met alleen schulden die een causaal verband houden met KOT. De vraag is of een dergelijke aanpak uitlegbaar en uitvoerbaar is.
- 3. Benaderen ouders:** De vraag is of voor de ex-partner regeling ouders pro actief benaderd moeten worden, of dat zij zichzelf kunnen aanmelden voor de regeling wanneer zij zich gedupeerd voelen.

Eerder ontstond een vraag over het vormgeven van een aparte hardheidsclausule. Daarover hoeft geen beslissing genomen te worden. Ter info: Wanneer de ex-partnerregeling in een beleidsbesluit opgenomen is, biedt artikel 4:84 Awb de mogelijkheid om aan schrijvende situaties tegemoet te komen. Vanaf opname van de regeling in de Awir biedt artikel 47 de mogelijkheid via een beleidsregel aan schrijvende situaties tegemoet te komen. Bij verwachting van veel schrijvende situaties die niet onder de regeling vallen, moeten kaders heroverwogen worden.

Context | Kader waarbinnen we de regeling vormgeven

Uitgangspunten ex-partnerregeling

Iedere oplossing moet rechtmatig zijn

De ex-partnerregeling moet zo ingericht worden dat het in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten; er moet dus een sluitende definitie in de regeling worden opgenomen zodat getoetst kan worden wie wel/niet in aanmerking komt. Daarnaast moet de regeling tegemoet te komen aan het gelijkheidsbeginsel: de regeling moet op een gelijke manier worden vormgegeven als de regeling voor gelijke gedupeerden. Tot slot moet de oplossing budgettair (comptabel) rechtmatig zijn, waarbij het parlement tijdig goedkeuring geeft en zorgvuldige verantwoording plaatsvindt.

Iedere oplossing moet uitvoerbaar zijn

Oplossingen moeten technisch uitvoerbaar zijn (bijvoorbeeld causaliteit bij schulden moet onomstotelijk vast te stellen zijn), en een oplossing bieden binnen een afzienbare termijn.

Iedere oplossing moet uitlegbaar zijn

Om uitlegbaar te zijn moet een oplossing (1) daadwerkelijk bijdragen aan het oplossen van het oorspronkelijke probleem; oplossing bieden voor/bijdrage leveren aan herstel van gedupeerde ex-partners (waarbij we ervoor kiezen dat we liever ouders overcompenseren, dan onder compenseren), (2) consistent zijn met eerder genomen besluiten (verschillen tussen ouders die ex partner zijn t.o.v. ouders die huidige partner zijn, zijn alleen uitlegbaar als ze ook op een andere manier gedupeerd zijn). Tot slot moet de regeling ook uitlegbaar zijn tegenover de samenleving.

Samenvatting | **Voorstel open vragen**

1. Herdefiniëring ex-partner (Pagina 7): We willen zorgen voor adequaat herstel, overcompensatie voorkomen en tegelijkertijd recht doen aan een grote variëteit aan ex-partner situaties. Onder andere heeft de data-analyse de vraag laten opspelen of de definitie wel **iedereen die gedupeerd is helpt**. We definiëren een ex-partner als een voormalig toeslagpartner (Awir) van de gedupeerde aanvrager, die op moment van uitbetalen van de €30k niet meer samen is met de gedupeerde aanvrager. Een ex-partner die niet meer samen is tijdens de terugvordering, maar wiens eigen kinderen in een huishouden met schulden opgroeien, zal echter ook aannemelijk (financieel) nadeel hebben ondervonden. Om te zorgen dat alle ex-partners waarvoor de regeling bedoeld is, in aanmerking komen, is het **voorstel** de definitie aan te passen naar A+B:

- A. Ex-partner was toeslagpartner van de gedupeerde aanvrager voor minstens 1jr ná de eerste terugvordering* ~8.000-11.000 mensen
- B. Of was toeslagpartner van de gedupeerde aanvrager in het jaar waarop de KOT-terugvordering toeziet (d.w.z., was toeslagpartner bij de KOT-aanvraag) én de ontrecte KOT-terugvordering had betrekking op het kind van de ex-partner¹. ~3.400 – 5.100 mensen

NB. Deze definitie lijkt op voorhand goed uitvoerbaar maar vergt uiteraard nog een uitgebreidere uitvoeringstoets.

2. Causaliteit van schulden (Pagina 10): Het bepalen van causaliteit tussen schulden en problemen met KOT is onderzocht en is moeilijk uitvoerbaar en moeilijk uitlegbaar gebleken. Uitvoerbaarheid komt in het geding vanwege o.a. traceerbaarheid van schulden en het werken met bewijslast. Uitlegbaarheid is onmogelijk omdat uitleg over welke schulden waarom wel/niet meegenomen worden altijd zal afwijken van wat in de ogen van de gedupeerde ex-partner rechtvaardig is. Bij gedupeerde aanvragers én hun huidige toeslagpartner wordt om de nieuwe start te verwezenlijken de causaliteit tussen de schulden en de problemen met KOT losgelaten. Het doel van de schuldenaanpak voor ex-partners is dat ook zij een nieuwe start kunnen maken. Rekening houdend met het gelijkheidsbeginsel, uitlegbaarheid en uitvoerbaarheid van causaliteit en het doel van de regeling is het **voorstel** om de ex-partner, net als de nieuwe partner van de aanvrager helemaal mee te nemen in de schuldenaanpak. We kiezen er daarbij voor om nieuwe partners van ex-partners géén schuldenaanpak te bieden, omdat deze verder verwijderd stonden van de problemen.

3. Benaderen ex-partners (macro/micro) (Pagina 14): We willen zorgen voor een doeltreffende en transparante benaderingswijze, die in lijn is met andere regelingen. Het **voorstel** is daarom een benadering op micro en macro niveau. Dit bestaat uit het openbaar maken van de regeling, een loket openstellen en het proactief benaderen van alle ex-partners waarvan we vermoeden dat ze gedupeerd zijn.

* Op enig moment op of na het moment van terugvordering, mits het partnerschap minimaal een jaar heeft geduurd. Het partnerschap kan dan dus ook op enig moment na de terugvordering zijn gestart. Er moet in ieder geval een terugvordering open hebben gestaan tijdens het samen zijn.

¹ Zie appendix 2 voor wat onder "eigen kind" wordt verstaan

Samenvatting | Genomen stappen voor beantwoorden van vragen

Werkgroepoverleg

Om een perspectief te bieden op openstaande vragen is door een gecommitteerde werkgroep (SR&B, UHT, SZW, FEZ, C&R) gebruik gemaakt van een data analyse en is er gesproken met ex-partners. Uit de deze analyse en de gesprekken komt naar voren dat ex-partners veelal op dagelijkse basis meedelen met de problematiek rondom de kinderopvangtoeslag als lid van het huishouden. Voor een deel van de ex-partners hield ook na een scheiding het leed aan; ze bleven bijvoorbeeld meebetalen aan de afhandeling van de terugvorderingen, en/of ervaren mentale klachten en stress.

Data analyse

Uit eerdere data analyse komt een grote diversiteit in situaties naar voren. Daaruit blijkt tevens dat er een aanzienlijk deel (ongeveer 1/3) van de ex-partners die zich zelf hebben gemeld bij UHT, onder de huidige definitie *niet in aanmerking* zouden komen voor de regeling. De data-analyse is mede aanleiding tot onderzoek naar of de definitie wel iedereen die gedupeerd is helpt.

Op dit moment loopt er een steekproef om vast te stellen of de groep "ex-partner was toeslagpartner bij de KOT-aanvraag én de ontorechte KOT-terugvordering had betrekking op het kind van de ex-partner" in de praktijk gedupeerd blijkt.

Gesprekken met ex-partners en individuele gevallen

Het bekijken van individuele gevallen en het spreken met ouders leidt tot het inzicht dat er een grote diversiteit is aan situaties. In heel veel situaties hebben aanvrager en ex-partner besloten samen voor de kinderen blijven zorgen en zich samen in te zetten voor oplossen van de ontorechte KOT vordering. Dit is niet één bepaalde groep, dit geldt voor:

- *ex-partners die toeslagpartner waren tijdens de aanvraag, en ook >1 jaar tijdens de terugvordering*
- *ex-partners die geen toeslagpartner waren tijdens de aanvraag en wel >1 jaar na de terugvordering*
- *ex partners die toeslagpartner waren tijdens de aanvraag, maar niet >1 jaar tijdens de terugvordering*

Van de ouders die we hebben gesproken horen we veel uiteenlopende situaties, dat ze nog steeds wachten op een adequaat herstel en dat hun problemen verre van opgelost zijn. Van de groep ex-partners die geen toeslagpartner waren tijdens de aanvraag en ook niet voor >1 jaar na de terugvordering kan gezegd worden dat zij te kort onderdeel hebben uitgemaakt van het huishouden om gedupeerd te zijn.

Vanuit de werkgroep is het voorstel om voor de groep die eerder buiten de definitie zou vallen – waarvan het aannemelijk is dat een deel wel gedupeerd is – de groep *ex partners die toeslagpartner waren tijdens de aanvraag, maar niet >1 jaar tijdens de terugvordering*, een afbakening te maken.

Een ex-partner wiens **eigen kinderen** in een huishouden met schulden opgroeien zal sneller aannemelijk (financieel) nadeel hebben ondervonden. Dit is makkelijk aan te tonen indien ouders financiële afspraken hebben gemaakt over de opvoeding van de kinderen en verplicht in geval van een echtscheiding of het beëindigen van geregistreerd partnerschap (GP). De groep ex-partners zonder een dergelijke overeenkomst kunnen we uitsluiten, dan wel laten aantonen in hoeverre zij een bijdrage hebben geleverd. Hiervoor dienen objectieve criteria voor worden opgesteld. We kunnen ook in zijn algemeenheid aannemen dat iemand zijn eigen kroost niet in de steek laat. Dit leidt dan ontegenzeggelijk tot een zekere overcompensatie, maar die 'bijvangst' ten opzichte van of het uitsluiten of de hoge uitvoeringslasten (waarbij de vraag is hoe wenselijk het is). Dit is gedeeltelijk inherent aan het niet kunnen bieden van maatwerk.

Beslispunt 1 | Herdefiniëring begrip ex-partner

Voor wie de regeling open staat liggen drie opties op tafel

A. Vasthouden aan de huidige definitie (Ex-partner was toeslagpartner van de gedupeerde aanvrager voor minstens 1jr ná de eerste terugvordering) – *Schatting** ~8.000-11.000 ex-partners vallen in definitie, budgettair ~ €280 - €385 mln

- + Voorkomt overcompensatie
- Geen erkenning van gedupeerdheid bij deel van ex-partners die wel in zekere mate gedupeerd zijn
- Deel van de ex-partners die zich gemeld heeft wordt niet geholpen

B. Nieuwe definitie aannemen met inachtneming van een drempel van hulp bij terugvordering – *Schatting afhankelijk van drempel*

- + Voorkomt overcompensatie; alleen herstel voor ex-partners die aannemelijk aanzienlijk hebben bijgedragen aan oplossen van problemen
- Meer druk op uitvoerder: beoordelen welke ex-partners wel/niet in aanmerking komen en probleem van bewijslast
- 'Alles-of-niets' systeem, waarbij deel gedupeerden niks ontvangt; met een arbitraire en (politiek) kwets/rekbare drempel

C. Hanteren van nieuwe definitie (Ex-partner was toeslagpartner van gedupeerde aanvrager voor minstens 1jr ná de eerste terugvordering of in het jaar waarop de KOT-terugvordering toeziet én de ontorechte KOT-terugvordering had betrekking op het kind van de ex-partner) – *Schatting** ~11.400 – 16.100 ex-partners vallen in definitie, budgettair ~ €400 – €565 mln

- + Hulp voor alle ex-partners die langer dan 1 jaar samen zijn geweest na het aanvragen van KOT
- + Hulp voor de grootste groep gedupeerde ex-partners
- Risico van overcompensatie; ook tegemoetkoming voor groep ex-partners die niet heeft bijgedragen aan oplossen van problemen voor het huishouden
- Druk op UHT en CWS voor het uitvoeren; grote groep gedupeerden

Voorgestelde richting

1 We hanteren hierbij de bredere definitie van definitie kind, waarbij kind niet alleen biologisch kind is, zie bijlage 2

* Van deze ex-partners ontvangt 5% al herstel als (tweede) aanvrager. Vanuit de aanmeldingen/zelfmelders blijkt dat ~ 64% gedupeerd is
Aantal ex-partners dat dus geholpen wordt is bij optie A: $0.95 \cdot 0.64 \cdot 8000$ tot $0.95 \cdot 0.64 \cdot 11000 = 4900 - 6700$ mensen
Aantal ex-partners dat dus geholpen wordt is bij optie B: $0.95 \cdot 0.64 \cdot 11400$ tot $0.95 \cdot 0.64 \cdot 16100 = 7000 - 9800$ mensen

De aantallen zijn schattingen en bevatten onzekerheden

bijv. % dat daadwerkelijk gedupeerd blijkt te zijn, % dat schulden heeft, hoogte schulden etc.

Ramingen publieke schulden zijn concept – en worden nog nader uitgewerkt bij respectievelijke departementen. Deel van publieke schulden worden tevens kwijtgescholden via aanvrager.

Definitie | Voorbeelden & illustratieve uitwerking van opties

Voorbeeld casus: in 2012 is een KOT-beschikking afgegeven. In 2016 is deze teruggevorderd. In 2021 ontvangt de aanvrager herstel

Fictieve ex-partners (illustratief, niet uitputtend)	Toegang onder definitie A: toeslagpartner van de gedupeerde aanvrager voor minstens 1jr ná de terugvordering	Toegang onder definitie B: toeslagpartner van de gedupeerde aanvrager in het jaar waarop de terugvordering toeziet	Aanvulling op definitie B: En de onterechte KOT- terugvordering had betrekking op het kind van de ex-partner	Toegang onder definitie A+B: toeslagpartner van de gedupeerde aanvrager in het jaar waarop de terugvordering toeziet én terugvordering betrekking had op eigen kind, of voor minstens 1jr ná de terugvordering
Ex-partner was wél toeslagpartner van aanvrager in 2012, maar was géén toeslagpartner voor 1+jr na moment van de terugvordering (wél medeaansprakelijk voor terugvordering) - Bijv. gescheiden in 2013, 2014, 2015 of 2016	✗	✓ <i>Risico op overcompensatie</i>	✓ <i>Toegang mits eigen kind</i>	✓ <i>Toegang mits eigen kind</i>
Ex-partner was wél toeslagpartner van aanvrager in 2012, en was óók (nog steeds) toeslagpartner voor 1+ jaar na de terugvordering (wél medeaansprakelijk voor terugvordering) - Bijv. gescheiden in 2018, 2019 of 2020	✓	✓	✓	✓
Ex-partner was géén toeslagpartner van aanvrager in 2012, maar wél voor 1+ jaar na moment van de terugvordering (niet medeaansprakelijk voor terugvordering) - Bijv. koppel geworden in 2014, gescheiden in 2018, of koppel geworden in 2018 en gescheiden in 2020	✓	✗	✗	✓
Ex-partner was géén toeslagpartner van aanvrager in 2021, en ook niet voor 1+ jaar na moment van de terugvordering - Bijv. koppel geworden in 2013, gescheiden in 2015 - Bijv. informele relaties, nooit sprake van toeslagpartners	✗	✗	✗	✗

Voorgestelde richting



Beslispunt 2 | Schuldenaanpak

Voor de schuldenaanpak hebben (naast het huidige voorstel) vier andere opties op tafel gelegen

A. Geen schuldenaanpak

- + Voorkomt overcompensatie
- Geen nieuwe start voor ex-partners en niet consistent met behandeling van huidige partners

B. 'Light' schuldenaanpak, bijv. alleen kwijtschelding schulden die voortkomen uit verdeling van de boedel

- + Voorkomt overcompensatie; alleen kwijtschelding van schulden met aannemelijk causaal verband
- Geen nieuwe start voor ex-partners en niet consistent met behandeling van huidige partners
- Lastig uitvoerbaar: moeilijk terug te halen en te beoordelen welke schulden wel/niet in aanmerking komen

C. Schuldenaanpak voor schulden die zijn ontstaan tijdens en na het samenzijn (worden deels al kwijtgescholden door reguliere aanpak)

- + Voorkomt overcompensatie; alleen schuldenaanpak voor schulden die tijdens en na het samenzijn zijn ontstaan
- + Voldoet (beperkt) aan wens van causaliteit
- Geen nieuwe start voor ex-partners en niet consistent met behandeling van huidige partners
- Is complex voor uitvoeringsorganisatie: beoordelen welke schulden in aanmerking komen/wanneer die zijn ontstaan

Voorgestelde richting

D. Normale schuldenaanpak zoals die van huidige partners van gedupeerde aanvragers

- + Nieuwe start voor alle ex-partners
- + Helpt met oplossen van eerdere schulden die vanwege problematiek nog open staan
- + Gelijke behandeling van ex-partner en nieuwe partner van aanvrager
- Risico van overcompensatie; schulden worden niet expliciet gerelateerd aan KOT problematiek
- Vraagt om vergroting uitvoeringscapaciteit: grote groep gedupeerden

E. Schuldenaanpak zoals gedupeerde aanvrager (kwijtschelding publiek + oplossing privaat voor de ex-partner en diens nieuwe partner)

- + Nieuwe start voor ex-partner op niveau van het huishouden
- Mogelijk grote overcompensatie, waarbij we ouders meenemen die veel kleinere kans hebben gehad geraakt te worden door de KOT problematiek
- Verschil met huishoudens die wel bij elkaar gebleven zijn wordt heel groot

Complexe afweging tussen opties voor schuldenaanpak

	Houdbaarheid	Uitlegbaarheid		Uitvoerbaarheid
	Juridische houdbaarheid	Adequate financiële oplossing voor gedup. ex-partners	Proportionaliteit / beperken van overcompensatie	Relatieve uitvoerbaarheid voor UHT
A Geen schuldenaanpak	● Verskil ex-partner & huidige partner	●	●	●
B 'Light' schuldenaanpak: verdelen boedel	● Verskil ex-partner & huidige partner	●	●	● Bepalen <u>bedrag</u> is lastig, en lastig uit te leggen
C Schuldenaanpak schulden van samen zijn	● Verskil ex-partner & huidige partner	●	●	● Bepalen <u>bedrag</u> is lastig, en lastig uit te leggen
D Schuldenaanpak zoals huidige partner aanvrager	● Gelijke behandeling ex-partner & partner	●	●	● Sommige schulden niet direct resultaat van KOT
E Schuldenaanpak zoals aanvrager	● Verskil ex-partner & huidige partner	●	●	● Schulden nieuwe partner los van problematiek

Voorgestelde richting

LEGENDA

- Aantrekkelijkst ●
- Minder aantrekkelijk ●
- Onaantrekkelijkst ●

Achtergrond | Schulden van ex-partners (1/2)

Het doel van de schuldenaanpak voor ex-partners is om ze een nieuwe start te geven. De wens is om te onderzoeken of causaliteit hanteren in deze schuldenaanpak daarin mogelijk is. Die komt voort vanuit de gedachte dat schulden van ex-partners die niet te relateren zijn aan de KOT problematiek niet moeten worden kwijtgescholden. Deze schulden staan namelijk te ver van te problematiek af en er gaat geen gedupeerdheid vanuit. De wens is naar de kamer gecommuniceerd en richting onze minister.

Er is op twee manieren onderzocht of het mogelijk is om causaliteit mee te nemen bij de schuldenaanpak. Allereerst is gekeken of het mogelijk is om causaliteit vast te stellen op individueel niveau. Daarnaast is gekeken of het uitsluiten van bepaalde groepen schulden een oplossing kan bieden.

Causaliteit vaststellen op individueel niveau

Een causaliteitsprincipe meenemen op individueel niveau blijkt om meerdere redenen erg moeilijk uitvoerbaar te zijn: een precieze en sluitende definitie van causaliteit van schulden met KOT problematiek is onmogelijk. Daarnaast is er een probleem van traceerbaarheid van schulden (vb: een ex-partner kan eerdere – door KOT ontstane – schulden hebben afbetaald met een creditcard, welke later gefaseerd is afbetaald met hulp van anderen). Een ander probleem is dat **er moet worden gewerkt met bewijslast** waaruit blijkt dat bepaalde schulden voortkomen uit problemen met KOT. Het aanleveren/controleren en/of beoordelen van bewijslast is voor een uitvoeringsorganisatie niet alleen erg arbeidsintensief, met lange wachttijden tot gevolg, maar is ook slecht uitlegbaar en zal in veel gevallen leiden tot een cyclus van bezwaar en discussie.

Uitsluiten van bepaalde soorten schulden

Het is de bedoeling om schulden die onmogelijk te relateren zijn aan de KOT-problematiek niet kwijt te schelden. Daarom is het interessant uit te zoeken welke overwegingen bij die benadering – uitsluiten van schulden die niet te relateren zijn aan KOT-problematiek – een rol spelen. **Het is vanwege meerdere redenen erg lastig om voor deze benadering te kiezen: er is een grote diversiteit in situaties, soorten schulden en afspraken bij het uit elkaar gaan.** Op de volgende pagina is de diversiteit aan situaties geïllustreerd.

Achtergrond | Schulden van ex-partners (2/2)

Als we willen kijken naar de opties om bepaalde soorten schulden uit te sluiten van de schuldenaanpak, is het belangrijk te weten welke types schulden we kunnen onderscheiden en wat daar op dit moment al mee gebeurt.

In principe valt er een onderscheid te maken tussen drie soorten schulden:

- 1. Schulden die zijn ontstaan voor de periode van samenzijn:** Schulden kunnen onmogelijk voortkomen uit de KOT problematiek wanneer ze zijn ontstaan voor toeslagen. Er zit een vanzelfsprekendheid in de gedachte dat de schuldenaanpak zich niet moet richten op deze soort schuld. Het eerste probleem bij deze schulden is dat het aflossen van deze schulden in veel gevallen bemoeilijkt is door de KOT-problematiek. Een ander probleem hierbij is dat een schuld vanuit de periode voor het samenzijn, in veel gevallen door samenzijn wordt meegenomen naar de gezamenlijke aansprakelijkheid. Als we deze schulden niet meenemen ontstaat er tevens een ongelijkheid tussen de toeslagpartner en de ex-toeslagpartner.
- 2. Schulden waarvoor ex-partner en aanvrager gezamenlijk aansprakelijk zijn:** Aangezien een ex-toeslagpartner samen is geweest met een aanvrager, is een voor de hand liggende gedachte dat schulden n.a.v. onterechte terugvorderingen reeds worden kwijtgescholden door de reguliere regeling. We zien in de praktijk dat hier geen eenduidigheid in is: er is namelijk **een grote variëteit in situaties bij het aangaan van de schuld en bij het uit elkaar gaan** die het ingewikkeld maakt, welke hieronder verder worden toegelicht.
- 3. Schulden die zijn ontstaan nadat men uit elkaar is:** Bij een scheiding houden financiële problemen niet op: we zien dat een ex-partner de ene schuld vaak afbetaalt door het aangaan van een nieuwe schuld of dat ze bijvoorbeeld te maken krijgen met beslagleggingen. Wanneer men uit elkaar gaat worden daarbij vaak afspraken gemaakt over het verdelen van schulden. Door het scheiden komen ex-partners dus vaak juist extra in de financiële problemen. Van de financiële problemen die ex-partners dan hebben zou gezegd kunnen worden dat die resultaat zijn van de KOT-problematiek.

Schulden en aansprakelijkheid bij uit elkaar gaan

Er zijn een aantal factoren die van invloed zijn op de verdeling van schulden, of deze nou zijn ontstaan voor, tijdens of na het samenzijn. Voor toeslagen wordt gekeken naar een toeslagpartner (vergelijkbaar met fiscaal partner) wat niets zegt over de burgerlijke staat van mensen. Die burgerlijke staat is echter voor de verdeling van schulden van wezenlijk belang. Voorbeelden zijn:

- Partners kunnen getrouwd zijn geweest of geregistreerd partner
- Partners waren in gemeenschap van goederen getrouwd, onder koude uitsluiting, of onder bepaalde voorwaarden (die per koppel verschillen)
- Partners hebben **afspraken** gemaakt **bij het aangaan** van de schuld, bijvoorbeeld hoofdelijk of op naam
- Partners hebben **afspraken** gemaakt **bij de ontbinding van de relatie** over het verdelen van schulden (die per koppel verschillen bijv.: alle schulden door de helft met instandhouding van hoofdelijke aansprakelijkheid, of partner A schuld 1 t/m 4 en partner B schuld 5 t/m 8)

Samenvattend

- **Causaliteit hanteren bij de schuldenaanpak blijkt moeilijk uitvoerbaar** vanwege traceerbaarheid van schulden, de variëteit in aansprakelijkheid en het werken met bewijslast. Het is zeer arbeidsintensief voor de uitvoerder met lange wachttijden tot gevolg.
- **Causaliteit hanteren bij de schuldenaanpak blijkt daarnaast moeilijk uitlegbaar.** Als er geen duidelijke redenen zijn om ex-partners anders te behandelen dan nieuwe partners is het ondoenlijk om een andere schuldenaanpak vorm te geven. Dat druist namelijk in tegen het gelijkheidsbeginsel. Daarnaast zal het in de praktijk leiden (in het geval van werken met bewijslast) tot een cyclus van bezwaar en discussie welke eindigt in een onrechtmatig gevoel bij gedupeerden.

Beslispunt 3 | Benaderen

De benadering van ex-partners kan op meerdere manieren worden vormgegeven. Benadering kan plaatsvinden op macro niveau; *openbaar maken en een loket/regeling openstellen of zowel openbaar maken en loket/regeling openstellen als een persoonlijke proactieve benadering middels een brief* (een combinatie van macro/micro).

Vanzelfsprekend is het uitgangspunt dat de benadering op een transparante, verifieerbare en uitvoerbare manier geschiedt. Daarom zal in beide gevallen sprake zijn van het openbaar maken en een loket/regeling openstellen. Benaderingen verschillen in invloed op een aantal aspecten: o.a. risico op overcompensatie, druk op de capaciteit van de uitvoeringsorganisatie en het bereiken van de doelgroep.

Voor de benadering van ex-partners liggen twee opties op tafel

A. Openbaar maken en loket/regeling openstellen (Macro)

- + Minste risico op overcompensatie; ex-partners die geen gedupeerdheid ervaren maken minder vaak aanspraak op de regeling
- + Minste druk op capaciteit uitvoerder; er komt geen taak bij om te benaderen en groep is kleiner dan bij alternatief
- Risico op ondercompensatie; sommige ex-partners ontdekken de regeling laat of niet

Voorgestelde richting

B. Zowel openbaar maken en loket/regeling openstellen als een persoonlijke proactieve benadering (Macro en micro)

- + Door benaderen van alle gedupeerde ex-partners die we in beeld hebben wordt de zwaarst gedupeerden als eerst geholpen
- + Meest transparant: alle ex-partners die we in beeld hebben worden persoonlijk benaderd
- + Alle ex-partners waarvan we vermoeden dat ze gedupeerd zijn, worden benaderd voor de regeling
- + Meest in lijn met handelswijze bij andere regelingen
- Risico op overcompensatie; er zullen ex-partners benaderd worden die niet of nauwelijks gedupeerd zijn of gedupeerdheid ervaren
- Grootste druk op capaciteit uitvoeringsorganisatie; grote groep ex-partners

Tijdslijn



Appendix 1

Opties en richting in de 7^e VGR



Technische Briefing 7^e VGR | Opties regeling voor gedupeerde ex-partners

1 Geen aparte regeling ex-partners; huidige situatie

Herstel voor huishouden

Aanvrager en ex-partner kunnen onderling herstelbedrag verdelen

Ex-partners krijgen geen aparte erkenning, schuldenaanpak, bredere hulp bij gemeente, noch een financiële tegemoetkoming

Ex-partners krijgen toegang tot de commissie werkelijke schade (CWS)

2 Financiële compensatie, schuldenaanpak ex-partner

Ex-partner was toeslagpartner van de aanvrager voor **minstens 1 jaar ná de eerste terugvordering**

Deze ex-partners **erkennen we als gedupeerden**:

- Toegang tot brede hulp bij gemeenten
- De financiële tegemoetkoming wordt erkend als compensatie, voor vermogensvrijstelling
- Toegang tot de commissie werkelijke schade (CWS)

Schuldenaanpak voor ex-partner, maar **niet** diens nieuwe partner¹

Een **uniform, forfaitair bedrag** van €10.000 voor alle ex-partners

Totaal € 420-450 mln

Voorgestelde richting kabinet

3 Geen financiële compensatie, brede schuldenaanpak

Schuldenaanpak voor ex-partner, en **wél diens nieuwe partner**

Geen forfaitair bedrag, ouders kunnen herstelbedrag onderling verdelen

UHT kan **financiële compensatie op maat** toekennen als tijdens de gemeentelijke ondersteuning blijkt dat situatie schrijnend is

Totaal € 440-480 mln

Noot: eerste inschattingen o.b.v. de huidige kennis

1. In de uitvoeringstoets zal nader worden onderzocht of het mogelijk is alleen schulden kwijt te schelden die causaal verband houden met de KOT-problematiek. Als dat uitvoerbaar en wenselijk blijkt, zal de financiële uitwerking lager uitvallen.

7^e VGR | Alle componenten vanuit gekozen richting in 7^e VGR

Alles overziend zou ik de volgende richting graag verder uitwerken:

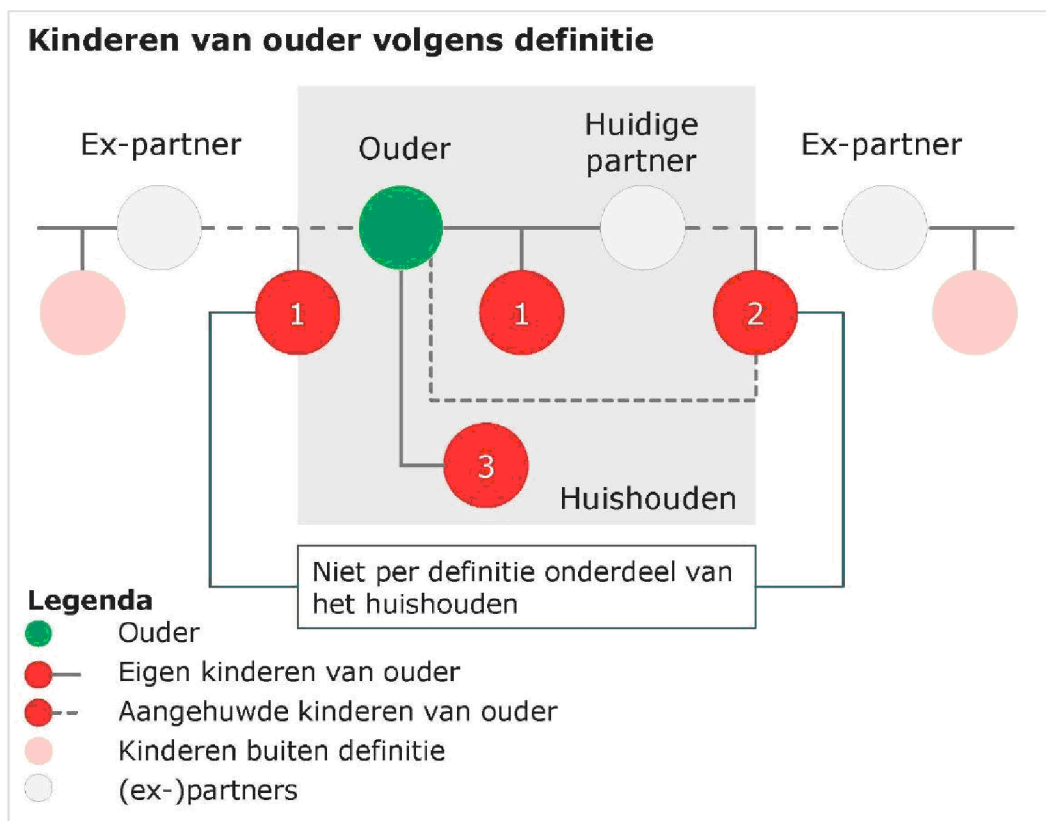
- We ontwerpen een regeling voor ex-partners die toeslagpartner waren van de voormalige aanvrager voor tenminste één jaar na de eerste terugvordering, en ten tijde van de eerste herstelbetaling niet meer samen zijn met de aanvrager.
- Deze ex-partners worden officieel erkend als gedupeerden. Daarmee hebben zij recht op vrijstelling van vermogenstoetsing voor eventuele compensatie en recht op dezelfde bredere hulp vanuit gemeenten als de gedupeerde aanvragers.
- We bezien een oplossing voor schulden voor ex-partners. Dit geldt voor ex-partners in de MSNP, WSNP en daar waar de schuldenaanpak van de aanvrager deze schulden niet reeds oplost. Ook ex-partners willen we uitzicht bieden op een nieuwe start. Uitgangspunt daarbij is we dat enige koppeling wordt aangebracht tussen de schulden en de initiële problematiek, bijvoorbeeld door in de tijd te kijken naar het tijdstip van beëindiging van de relatie en naar een directe betaling aan de aanvrager of de Belastingdienst. Bij de nadere uitwerking en bij de uitvoeringstoets wordt meegenomen of dit recht doet aan de complexe situatie van de ex-partners en of dit haalbaar is.
- De schuldenoplossing geldt niet voor de eventuele nieuwe partners van deze ex-partners, met wie zij nadien toeslag hebben aangevraagd.
- Ex-partners maken geen zelfstandige aanspraak op de forfaitaire vergoeding en de volledige route van beoordelingen binnen UHT; die kijkt immers naar herstel voor het huishouden en keert dit uit aan de aanvrager van de toeslag.
- Aanvragers en ex-partners kunnen desgewenst zelf tot een onderlinge verdeling van de resulterende herstelbedragen komen. Dit proces valt buiten de uitvoering van de ex-partner regeling.
- Alle ex-partners ontvangen een eenmalig forfaitair bedrag van € 10.000. Dit kan worden aangewend om het proces van verdeling te faciliteren via bijvoorbeeld mediation. Dit verzekert ook dat ex-partners een substantiële schadevergoeding ontvangen, als het niet lukt om tot een verdeling te komen. Tegelijkertijd blijft het verschil met ouders die nog bij elkaar zijn beperkt.
- Ex-partners krijgen tevens toegang tot de Commissie Werkelijke Schade.
- In de nadere uitwerking nemen wij ook een hardheidsclausule op voor gedupeerde ex-partners die wel binnen de bedoeling van deze regeling vallen, maar op onvoorziene wijze alsnog tussen wal en schip vallen.

Appendix 2

Definitie eigen kind



Bijlage 2 | Bestaande wetten maken gebruik van een definitie van de ouder-kind relatie



In de wet wordt verstaan onder kind:

1. Eigen kind, biologisch
2. Aangehuwde kinderen
3. Kind die u in belangrijke mate onderhoudt (o.a. pleegkinderen)

Voor de ex-partnerregeling gaan we uit van 1) biologische kinderen, 2) aangehuwde kinderen en 3) formele pleegkinderen. Deze staan geregistreerd en maken de regeling uitvoerbaar. Als peildatum wordt de datum van de eerste terugvordering gehanteerd.

- Mochten er situaties zijn in de ouder-kindrelatie, waarbij de ex-partner wel binnen de bedoeling van de regeling valt maar niet aan de definitie voldoet, sluiten we ons aan bij de wijze van bewijslast zoals deze bij de Kindregeling wordt gehanteerd

Toelichting 2 - Onder aangehuwde kinderen verstaat de wet:

- Het eigen kind van de huwelijkspartner van de gerechtigde dat door die huwelijkspartner in het huwelijk is ingebracht
- Ook bij een geregistreerd partnerschap of in geval van samenwoning (gezamenlijke huishouding) wordt het kind aangemerkt als aangehuwd

Toelichting 3 - Een ouder komt in aanmerking voor kinderbijslag als formeel pleegouder in de volgende situaties:

- Pleegkind slaapt minimaal vier nachten per week bij ouder, ouder zorgt voor dagelijkse opvoeding en verzorging voor het kind, en betaalt alle kosten voor het kind
- Pleegkind slaapt minder dan vier nachten per week bij ouder, ouder betaalt alle kosten voor het kind, ouder heeft voogdij

Appendix

Opties en afweging voor de financiële tegemoetkoming



Toelichting op deze appendix

Een gecommiteerde werkgroep werkte aan de uitwerking van een passende regeling voor ex-partners

- Hiervoor is onder andere uitvoerig gesproken met de CWS, de BAK, ouders, de VNG, gemeenten en meerdere malen met het Strategisch Crisis Team

Met name voor de financiële component van de regeling zijn meerdere (sub)-varianten uitvoerig besproken, met doel om een regeling te vinden die uitlegbaar, uitvoerbaar en juridisch houdbaar is

- Dit is een complex vraagstuk, waarbij geen perfecte regeling lijkt te bestaan: de wens voor een uitvoerbare, snelle oplossing staat op gespannen voet met de wens op zo min mogelijk overcompensatie, en recht doen aan variëteit aan ex-partner situaties

De appendix bevat materiaal dat gedurende dit proces is ontwikkeld, om u mee te nemen in de denkstappen die zijn gezet om te komen tot het voorstel in de beslisnotitie

- Deze materialen dienen ter illustratie van het denkproces, en expliciet niet als volledig uitgewerkte alternatieven
- Immers, wanneer binnen het denkproces een bepaalde richting ingeslagen werd, zijn eerder besproken opties niet altijd meer (volledig) uitgewerkt

De appendix toont de afwegingen die meespeelden in het maken van een **principekeuze tussen verschillende varianten van de financiële component**

Geen perfecte financiële regeling: zoektocht naar adequaat herstel mét oog voor verschillen

Wensen enerzijds...

- **Adequaat herstel voor alle gedupeerden;** dus ook voor gedupeerde ex-partners
- **Verantwoordelijkheid nemen** als Rijk: de bal/de last (voor een oplossing) niet primair bij de (vaak kwetsbare) doelgroep leggen
- **Uitvoerbare en liefst snelle oplossing** (met daarbij oog op UHT én CWS)

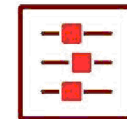
Brede toegang tot regeling
Homogeen herstel(bedrag)



...vaak op gespannen voet met wensen anderzijds

- **Voorkomen van sterke overcompensatie** van ex-partners / gescheiden ouders
 - Specifiek: als dat kan, vasthouden aan principe van één €30k per toeslagpaar
- **Recht doen aan grote variëteit aan ex-partnersituaties**, dus een oplossing die oog heeft voor de individuele situatie

Beperkte of individuele regeling
Heterogene oplossing



De vijf varianten die vandaag voorliggen variëren op dit spectrum.

Vijf varianten voor de ex-partnerregeling

A

Forfaitaire regeling

Iedere ex-toeslagpartner die gedupeerd is, en waarvan aannemelijk is dat hij/zij significant meedeelt in het nadeel/de schade, krijgt toegang tot de regeling.

De regeling behelst een vast, forfaitair bedrag van bijv. **€10k, €15k of €30k**

Indien dit niet volstaat, heeft de ex-partner ook toegang tot de **CWS**.

Met oog voor de nadelen, maar met het doorslaggevende belang van adequate en tijdige hulp aan ex-partners, lijken dit de beste opties (ook in context van nadelen/beperkingen van varianten C t/m E).

B

Proportionele regeling

Iedere ex-toeslagpartner die gedupeerd is, en waarvan aannemelijk is dat hij/zij significant meedeelt in het nadeel/de schade, krijgt toegang tot de regeling.

De regeling behelst een variabel, **proportioneel bedrag** dat is afgeleid van het geschatte nadeel dat de ex-partner ondervond.

Indien dit niet volstaat, heeft de ex-partner ook toegang tot de **CWS**.

C

Aanvragersherstel met hoge drempel

Van ex-toeslagpartners wordt vastgesteld of zij zich in een uitzonderlijke, schrijnende situatie bevinden. Alleen dan krijgen ze toegang tot de regeling.

De regeling behelst toegang tot **dezelfde regelingen als de toelagerequirerende**. (Dit wordt dan voor een tweede keer uitgekeerd.)

CWS alleen voor deze doelgroep, nog niet voor alle andere ex-partners.

In de praktijk niet goed uitvoerbaar. Arbitraire en (politiek) kwets-/rekbare 'schrijnendheids'drempel.

D

Individueel maatwerk

Van iedere ex-toeslagpartner die zich meldt wordt op individuele basis vastgesteld of, en zo ja, in welke mate de ex-partner schade/nadeel leed.

De regeling behelst dan **vergoeding van de specifieke (aannemelijk gemaakte) schade**, o.b.v. zorgvuldige dossieropbouw (feitenverzameling), feitenweging en advisering door een commissie (CWS).

Groot risico op (zeer) hoge druk op CWS. Ex-partners soms pas geholpen in 2025-2026.²

E

Mediation

Er komt geen financiële regeling. Ex-partners worden geacht tot een verdeling te komen met toelagerequirerende (die de €30k en evt. meer kreeg).

Er wordt **niet-financiële hulp** geboden, bijv. een **mediationstraject**, een geschillencommissie en/of begeleiding bij gang rechter.

Indien dit niet volstaat (geen toets), heeft de ex-partner toegang tot de **CWS**.

Last wordt bij ouders gelegd. Aanzienlijke kans op conflict. Toeloop op CWS net als in D groot.

1. Eerste, grove ramingen (excl. uitvoering); nog verder uit te werken en af te stemmen; zie Appendix voor meer details.
2. Realistische verwerkingscapaciteit van CWS nog vast te stellen. Capaciteit is nu ~65-100 dossiers per jaar. Bij flinke opschaling en toekomstige doorlooptijd van ~1.000 dossiers per jaar (vanaf 1 januari 2022) en (stel) ~4.000 melders, minstens nog bezig in 2025-26.

Hoe zou ieder van deze varianten uit te leggen zijn?

A

Forfaitaire regeling

Verantwoordelijkheid nemen:
Rijk komt alle gedupeerden
actief tegemoet

Een snelle, goed uitvoerbare
oplossing voor het gros van
de ex-toeslagpartners

Combinatie van snelle
toereiking (forfaitair bedrag)
én toegang tot maatwerk

Dan nemen we voor lief...

...dat sommige ex-partners
(veel) meer krijgen dan past
bij hun situatie

...dat we het principe
loslaten dat de bestaande
herstelbedragen ook bij
gescheiden ouderparen
gedeeld moet worden

B

Proportionele regeling

Verantwoordelijkheid nemen:
Rijk komt alle gedupeerden
actief tegemoet

In grote lijnen recht doen
aan de verschillen tussen
individuele situaties

Combinatie van snelle
toereiking (proport. bedrag)
én toegang tot maatwerk

Dan nemen we voor lief...

...dat sommige ex-partners
meer krijgen dan past bij
hun situatie

...dat we het principe
loslaten dat de bestaande
herstelbedragen ook bij
gescheiden ouderparen
gedeeld moet worden

C

Aanvragersherstel met hoge drempel

Een oplossing die gericht is
op de schrijnende gevallen

Voorkomen overcompensatie
van brede groep ex-partners

Het principe vasthouden dat
de €30k – op schrijnende
gevallen na – verdeeld moet
worden tussen de aanvrager
en toeslagpartner

Dan nemen we voor lief...

...dat er een 'alles of niets'-
systeem ontstaat, waarbij
sommige gedupeerden niets
krijgen

...dat hierbij een zeer
discutabele (binaire) grens
ontstaat tussen gedupeerden
die iets of niets krijgen

D

Individueel maatwerk

Verantwoordelijkheid
nemen: Rijk komt alle
gedupeerden actief
tegemeet

Echt recht doen aan iedere
individuele situatie

Voorkomen overcompensatie
van brede groep ex-partners

Dan nemen we voor lief...

...dat een oplossing voor
sommige ex-partners tot
2024-2025 of langer op zich
kan laten wachten

...dat we het principe
loslaten dat de bestaande
herstelbedragen ook bij
gescheiden ouderparen
gedeeld moet worden

E

Mediation

Het principe vasthouden dat
de €30k verdeeld moet
worden tussen ex-partners

In gesprek oplossing zoeken





Dan nemen we voor lief...

...dat door geldverdeling
spanningen en conflicten
ontstaan tussen (kwetsbare)
ex-partners, met verdere
ontwrichting van gezinnen

...dat, voor zij die moeten
terugvallen op de CWS, een
eerste oplossing soms pas in
2024-2025 ontstaat

...dat de CWS alsnog in veel
gevallen een oplossing moet
bieden, en dat het 'moeten'
verdelen van de €30k dan
alsnog onder druk komt

Wat betekent dit in de praktijk voor enkele archetypen ex-partners?

Situatie	Wanneer uit elkaar?	Droeg in nadeel?	A Forfaitaire regeling	B Proportionele regeling	C Aanvragersherstel met hoge drempel	D Individueel maatwerk	E Mediation
"Was (snel) weg bij problemen" 	Voor, of <1 jaar na start problemen	Mogelijk	Herstel afhankelijk van of toegangsdrempel wordt gekozen	Herstel afhankelijk van of toegangsdrempel wordt gekozen	Herstel afhankelijk van of toegangsdrempel wordt gekozen	Individueel maatwerk (CWS)	Risico ondercompensatie
"Was (snel) weg, maar hielp wel mee" 	Voor, of <1 jaar na start problemen	Ja (aantoonbaar)	Risico overcompensatie	0% ¹ * €30k = €0, maar maatwerk via CWS	Risico ondercompensatie Waarschijnlijk geen herstel (niet snel schrijnend genoeg)		Mediation (onduidelijke / onvoorspelbare uitkomst)
"Deelde jaren in probleem" 	~2 jaar na start problemen	Ja (alleen al als deel huishouden)	€10/15/30.000 + toegang tot CWS	33% ¹ * €30k = €10.000 + evt. maatwerk via CWS	Waarschijnlijk geen herstel (niet snel schrijnend genoeg)		
"Grootste deel samen in knel" 	~4 jaar na start problemen	Ja (alleen al als deel huishouden)		66% ¹ * €30k = €20.000 + evt. maatwerk via CWS	Soms volledig aanvragersherstel – hangt af van gekozen drempel		

1. Aanname dat problematiek ontstond in 2014. Tussen 2014 en 2020, 0, 2 of 4 uit 6 jaar (0%/33%/66%) een rol gehad in problematiek (bij benadering!).



TER BESLISSING
Aan Bestuurlijk Overleg

**Directie Directe
Belastingen & Toeslagen**

persoonsgegevens

nota

Bespreking BO 11 oktober 2021 herstelregeling andere toeslagen

Datum
7 oktober 2021

Notanummer
2021-0000203421

Bijlage
Nota Beslispuntennotitie BO
11 oktober 2021

Aanleiding

Op de agenda van dit bestuurlijk overleg staat de besluitvorming over de herstelregeling voor gedupeerden van andere toeslagen. De stuurgroep heeft op 1 september jl. reeds besloten om de uitwerking van andere toeslagen te agenderen voor het bestuurlijk overleg. In deze oplegger staat de kern van de discussie met betrekking tot de herstelregeling andere toeslagen toegelicht. In de toegevoegde beslispuntennotitie (bijlage) zijn de onderstaande beslispunten en de verdere uitwerking van de herstelregeling toegelicht.

Beslispunten

1. Welke variant kan uitgewerkt worden in wetgeving en voorbereid worden voor de uitvoering?
2. a. Stemt u in met een administratief drempelbedrag van € 24?
b. Stemt u in met het verzoeken om specificatie van het jaar en toeslagsoort bij aanmelding?
3. Stemt u in met het verder uitwerken van een aanpak voor mogelijke schrijnende situaties?
4. Stemt u in met de inzet van de Commissie van Wijzen en de Bezwaarschriftenadviescommissie teneinde de rechtsbescherming van gedupeerden via deze routes te waarborgen?

Kern discussie bij de uitwerking van de herstelregeling voor andere toeslagen

- De toets op institutionele vooringenomenheid neemt in de praktijk veel tijd in beslag. Wanneer veel belanghebbenden zich aanmelden voor een toets op institutionele vooringenomenheid, dan zorgt dat voor vertraging in de uitvoering terwijl gedupeerden en de TK vragen naar een spoedige afhandeling van compensaties.
- De uitdaging is om een compensatieregeling uit te werken die recht doet aan de mogelijke schade die is geleden door gedupeerden, waardoor geen vervolgvragen meer ingediend hoeven te worden om meer compensatie. Ook vervolgvragen nemen veel tijd in beslag en kunnen zorgen voor vertraging in de uitvoering.
- Eén compensatieregeling (variant 1) met éénzelfde procentuele compensatie (van 130%) voor zowel gedupeerden van O/GS als gedupeerden van institutionele vooringenomenheid is een uitwerking die vertraging in de uitvoering kan beperken, omdat er minder risico bestaat dat de groep O/GS gedupeerden zich ook nog aanmeldt voor een toets op

institutionele vooringenomenheid voor de jaren waarin O/GS is gesteld. Aangezien de O/GS groep al dezelfde hogere compensatie ontvangt.

- Twee regelingen (variant 2) naast elkaar met twee verschillende procentuele compensaties (30% voor O/GS en 130% voor institutioneel vooringenomenheid) behoort ook tot één van de mogelijkheden. Met deze compensatieregeling wordt zo'n 95% van de O/GS gedupeerden met een terechte terugvordering niet overgecompenseerd. Uit een steekproef (bijlage 2) blijkt immers dat er geen sprake is van institutionele vooringenomenheid bij de O/GS groep. Daarnaast zouden vertragingen in de uitvoering voorkomen kunnen worden door ten eerste vervolgzverzoeken om meer compensatie te beperken met goede communicatie over welke verzoeken/aanvragen kansrijk zijn. Ten tweede kunnen vertragingen in de uitvoering worden beperkt door op voorhand te regelen dat de grote O/GS groep, ook voor de jaren waarin O/GS is gesteld, niet automatisch (alleen op verzoek) wordt getoetst op institutionele vooringenomenheid.
- Aan de keuze tussen deze twee varianten liggen enkele principiële overwegingen ten grondslag. De keuze voor één van de varianten is namelijk sterk afhankelijk van welk principe men laat prevaleren.
- De gevolgen van één of van twee regelingen op de uitvoering is een inschatting. De zogenoemde zelfmelders (individuele toetsing op institutionele vooringenomenheid) is in geval van beide varianten (één of twee regelingen) een punt van aandacht.



TER BESLISSING
Aan Bestuurlijk Overleg

**Directie Directe
Belastingen & Toeslagen**

persoonsgegevens

nota

Bestuurlijk Overleg 11 oktober 2021 uitwerking
herstelregeling andere toeslagen

Aanleiding

In de Kamerbrief van 22 juni jl. is de Kamer onder andere geïnformeerd dat één compensatieregeling voor huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget (HT/ZT/WKB) verder wordt uitgewerkt en wordt getoetst op uitvoerbaarheid. De interdepartementale werkgroep (BZK, SZW, VWS, FIN en UHT) is hiermee aan de slag gegaan en de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) heeft in de tussentijd een steekproef uitgevoerd om het aantal mogelijke institutionele vooringenomen behandelingen bij de Opzet/Grove Schuld (O/GS)-populatie van HT/ZT/WKB-gedupeerden inzichtelijk te maken. Op basis van deze nieuwe inzichten is de interdepartementale werkgroep en de stuurgroep van mening dat een variant waarbij twee regelingen naast elkaar worden uitgevoerd ook tot een van de mogelijkheden behoort. Daarbij zijn dan wel specifieke voorwaarden benodigd om de twee regelingen uitvoerbaar te houden.

Varianten

De volgende twee varianten zijn in deze nota uitgewerkt en worden u ter besluitvorming voorgelegd, waarbij de tweede variant de voorkeur heeft van een meerderheid van de stuurgroep:

- Variant 1: Eén compensatieregeling (vergoeding 130%) voor zowel gedupeerden van O/GS als gedupeerden van institutioneel vooringenomenheid;
- Variant 2: Twee aparte regelingen voor gedupeerden O/GS (30% van de vaak terechte terugvordering) en gedupeerden institutioneel vooringenomenheid (130% van de terugvordering c.q. het neerwaartse correctiebesluit).

Beslispunten

1. Welke variant kan uitgewerkt worden in wetgeving en voorbereid worden voor de uitvoering?
2. a. Stemt u in met een administratief drempelbedrag van € 24?
b. Stemt u in met het verzoeken om specificatie van het jaar en toeslagsoort bij aanmelding?
3. Stemt u in met het verder uitwerken van een aanpak voor mogelijke schrijnende situaties?
4. Stemt u in met de inzet van de Commissie van Wijzen en de Bezwaarschriftenadviescommissie teneinde de rechtsbescherming van gedupeerden via deze routes te waarborgen?

Datum

10 september 2021

Notanummer

2021-0000203452

Bijlagen

- 1: Samenvatting notitie
- 2: Resultaten steekproef
- 3: Casussen
- 4: Communicatierichting O/GS

Inleiding

Bij het uitwerken van een herstelregeling voor andere toeslagen is het van belang om recht te doen aan de schade die door de burger is geleden en te werken aan het herstel van vertrouwen. De regeling moet zodoende uitlegbaar en duidelijk zijn richting de burger en getoetst zijn op juridische houdbaarheid. Een belangrijk aandachtspunt is dat de herstelregeling uitvoerbaar is op alle overheidslagen (Rijk en gemeenten), zodat de burger niet lang hoeft te wachten op compensatie. De ervaring die is opgedaan met de uitvoering van de KOT-hersteloperatie is relevant om een dergelijke regeling uit te werken. Eén van de belangrijke ervaringen uit de uitvoering is dat het toetsen op institutionele vooringenomenheid van elke nieuwe aanvraag, ongeacht of deze aanvraag kansrijk is, teneinde gedupeerden de meest ruimhartige regeling te kunnen geven, veel tijd in beslag neemt. Deze uitgebreide toets is een van de oorzaken dat gedupeerden lang moeten wachten op compensatie. Voor de uitvoering van herstel van de overige toeslagen is het daarom noodzakelijk dat de circa 22.000 burgers in beeld voor O/GS niet automatisch getoetst worden op institutionele vooringenomenheid voor de compensatieregeling van 130%.

Sinds de 7^e VGR is er een nieuw inzicht opgekomen. UHT heeft namelijk een steekproef getrokken uit de O/GS-populatie van de HT/ZT/WKB. Het doel van de steekproef was om te achterhalen in hoeveel gevallen sprake was van institutionele vooringenomenheid bij de O/GS-populatie (zie bijlage 2). De grootte van deze steekproef was minimaal vijftig personen per toeslagsoort (HT, ZT en WKB) van de in totaal circa 22.000 gedupeerden met O/GS. In de steekproef is er geen institutionele vooringenomenheid aangetroffen bij in de betreffende toeslagjaren waarin O/GS is gesteld. Het valt echter niet uit te sluiten dat in andere toeslagjaren waarin geen O/GS is gesteld, sprake kan zijn geweest van institutionele vooringenomenheid. Deze kans is net zo klein als bij iedereen die ooit een toeslag heeft gehad. Op basis van deze nieuwe inzichten constateert de interdepartementale werkgroep dat naast de één-regeling-variant het wenselijk is om een alternatief uit te werken ondanks eerder ingeslagen richting. Dit alternatief gaat uit van twee regelingen naast elkaar met elk een ander percentage (O/GS 30% en compensatieregeling 130%).

Eerder is in het Bestuurlijk Overleg van 11 juni besloten om aanvullende regelingen (bijvoorbeeld kindregeling, schuldoplossing, ex-partnerregeling) niet toe te staan en de regelingen voor KOT en andere toeslagen onafhankelijk van elkaar uit te voeren, waarbij stapeling bij de andere toeslagen (niet-KOT) mogelijk wordt gemaakt. Overige onderdelen waarover in deze notitie een besluit wordt gevraagd:

1. Uitwerking varianten
2. Toegang tot beide varianten
3. Aanpak schrijvende situaties
4. Toegang tot andere commissies
5. Cijfers en casuïstiek

1. Uitwerking varianten

a. Variant 1: Eén herstelregeling vergoeding 130%

Eén compensatieregeling kent een vergoeding toe van 130% van de terugvordering of correctiebesluiten bij respectievelijk O/GS en institutionele vooringenomenheid. 130% is opgebouwd uit de terugvordering (100%) die een gedupeerde heeft betaald aan Toeslagen en uit een compensatie (30%). Als een

gedupeerde de terugvordering niet heeft voldaan, dan wordt dit bedrag niet gecompenseerd. In paragraaf vijf zijn twee scenario's uitgewerkt die het voorgaande weergeven. Een voordeel voor de uitvoering bij deze variant is dat de circa 22.000 burgers in beeld voor O/GS, niet automatisch getoetst hoeven te worden op institutionele vooringenomenheid voor de jaren dat er O/GS is gesteld.

In het geval van één compensatieregeling acht de werkgroep een procentuele tegemoetkoming van 130% in plaats van 30% noodzakelijk. Met een hoog percentage wordt beter aangesloten bij de compensatieregeling vanwege institutionele vooringenomenheid. Belanghebbenden die het hardst zijn getroffen ontvangen de compensatie die recht doet aan de geleden schade en hoeven niet, zoals dat bij een vergoeding van 30% het geval zou zijn, te verzoeken om een hogere compensatie. Dit geldt uiteraard ook voor O/GS-gedupeerden die meer schade hebben geleden en die een verzoek willen indienen voor een hogere compensatie. De verwachting is dat een deel van deze O/GS-groep zich voldoende gecompenseerd voelt, indien zij 130% ontvangen. Daarmee neemt de werkdruk bij UHT af, omdat er minder vervolgvragen worden ingediend voor een hogere compensatie. Daarbij kan echter wel een gevoel van onrechtvaardigheid bestaan, als iemand met een terechte terugvordering evenveel terugkrijgt als iemand met een onterechte terugvordering.

Een andere verwachting is dat een hoge compensatie een aanzuigende werking zal hebben op burgers die, ongeacht of ze daadwerkelijk recht hebben op compensatie, een aanvraag indienen. Het percentage 130% leidt tot overcompensatie van de O/GS-groep waarvan mogelijk slechts een klein deel te maken heeft gehad met institutionele vooringenomenheid. Het voorgaande komt naar voren uit de steekproef. Duidelijke communicatie over de kaders voor compensatie is belangrijk om het aantal zelfmelders die geen kans maken op compensatie te kunnen beperken.

Vanuit uitvoeringsperspectief wordt één regeling met een percentage van 130% geadviseerd. Hierbij speelt mee dat onterechte O/GS labels verstrekende gevolgen konden hebben voor burgers en omdat bij KOT is gebleken dat burgers zich toch vaak willen melden voor de meest ruimhartige regeling. De overcompensatie wordt dus geaccepteerd en uitlegbaar, mede omdat het met één regeling niet nodig is om 22.000 O/GS-gedupeerden op institutioneel vooringenomenheid te beoordelen.

De kosten van de eerste variant worden geschat op €157 mln.

b. Variant 2: Twee aparte herstelregelingen voor O/GS en institutioneel vooringenomenheid (compensatieregeling)

In het geval van twee regelingen wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de KOT-regelingen, te weten 30% tegemoetkoming bij een onterechte O/GS-kwalificatie en 130% bij institutionele vooringenomenheid. Als de keuze op deze variant valt, dan vergt deze nieuwe lijn uitleg richting de TK omdat eerder is gecommuniceerd dat één regeling uitgewerkt ging worden. Twee aparte regelingen heeft als voordeel dat overcompensatie bij de O/GS-gedupeerden wordt voorkomen en is eerlijker en uitlegbaar, omdat de compensatie meer is afgestemd op de schade die een gedupeerde heeft ondervonden.

Een vereiste voor de uitvoering bij deze variant is dat de circa 22.000 burgers in beeld voor O/GS, niet automatisch getoetst worden op institutionele vooringenomenheid. Gedupeerden komen alleen op verzoek in aanmerking voor deze toets in tegenstelling tot bij de compensatieregelingen voor KOT. Op deze wijze zijn de regelingen uitvoerbaar en kan de werkdruk aan de kant van uitvoering afnemen zolang een beperkte groep O/GS-gedupeerden zich meldt voor de compensatieregeling van 130%. Hoeveel gedupeerden uit de O/GS-groep een ruimere compensatie gaan aanvragen blijft een onzekere factor binnen deze variant en betekent een groot risico voor de uitvoering. Het is mogelijk dat gedupeerden niet zozeer financiële ruimere compensatie maar persoonlijke ondersteuning nastreven. Het ondersteunen van een gedupeerde op persoonlijk (emotioneel) vlak kan al een groot verschil maken in het herstel van vertrouwen, waardoor een gedupeerde zich gekend kan voelen en geen vervolgvraag om een ruimere compensatie hoeft in te dienen. Momenteel is UHT een belronde gestart onder belanghebbenden vanuit andere toeslagen die zich reeds hebben gemeld voor een compensatie. Deze belronde kan mogelijk meer inzicht verschaffen in de schade binnen deze groep gedupeerden, zodat de uitvoering zich hierop kan voorbereiden. Wat in ieder geval van belang is, is duidelijke communicatie over de kaders voor vergoeding van institutionele vooringenomenheid. Communicatie kan helpen om met name de dossiers van O/GS gedupeerden snel af te handelen en de vervolgvragen om een ruimere compensatie te beperken tot gedupeerden die hier daadwerkelijk in aanmerking komen. Bijlage 4 is een voorbeeldbrief die een indicatie geeft van de wijze waarop gecommuniceerd kan worden richting O/GS gedupeerden. In deze brief wordt overigens niet proactief gewezen op de mogelijkheid van een ruimere compensatie. Dit laatste kan bij de TK vragen oproepen.

De uitvoeringspraktijk voor UHT is voor beide varianten van vergelijkbare aard. Het werken met aparte regelingen voor onterechte O/GS-kwalificaties en institutionele vooringenomenheid biedt wel de mogelijkheid om overcompensatie van de grote groep gedupeerden met O/GS (ca. 95% van de populatie) te voorkomen.

De kosten van de tweede variant worden geschat op €86 mln.

2. Toegang tot beide varianten

Op veel onderdelen die relevant zijn voor de toegang tot herstelregelingen kan op beide varianten dezelfde werkwijze toegepast worden.

Aanmelden/ambtshalve toekenning

Voor beide varianten geldt dat ambtshalve toekenning de uitvoering aanzienlijk kan versnellen door de reeds bekende gevallen van institutionele vooringenomenheid (CAF-zaken) en O/GS snel af te doen en niet te wachten op een aanvraag. Van belang hierbij is wel dat bij het besluit de nodige kennis vergaard wordt omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen (zorgvuldigheidsbeginsel). Belanghebbenden dient men de gelegenheid te geven zich uit te laten over hun eventuele compensatie en ook om deze af te wijzen of nog een mogelijkheid te geven zich later aan te melden. Een ambtshalve afwijzing van de bekende gedupeerden die betrokken zijn geweest bij CAF of O/GS dient ook bekendgemaakt te worden aan de belanghebbende, zodat bezwaar en beroep hiertegen openstaat.

Zelfmelders

Een onzekere factor voor beide varianten is hoe groot het aantal zelfmelders gaat worden vanuit HT, ZT en WKB. Hoewel er geen concrete signalen voor zijn, is het niet uit te sluiten dat er *buiten* de CAF-zaken en O/GS-populatie in losse dossiers sprake kan zijn geweest van institutionele vooringenomenheid. Hoe groter de groep zelfmelders hoe groter de uitvoeringsconsequenties en de gevolgen voor de benodigde capaciteit wordt. Dit wordt ook meegenomen in het onderzoek naar een geschikte uitvoerder. Een belangrijk uitgangspunt in de uitvoering is het beperken van mensen met een bij voorbaat kansloze aanvraag, zodat zoveel mogelijk daadwerkelijk gedupeerden een aanvraag kunnen indienen. Daarbij wordt gedacht aan het uitstellen van de behandeling van zelfmelders totdat de reeds bekende zaken van gedupeerden (CAF en O/GS) zijn afgehandeld en bij aanmelding een specificatie van de belanghebbende te vragen van het jaar en de toeslagsoorten die onderzocht moeten worden. Ook moet voor de burger duidelijk zijn dat het gaat om compensatie en niet om een herziening of herstel. Dit zal ervoor zorgen dat het werk zich toespitst op kansrijke aanvragen en dat mensen die gedupeerd zijn minder lang hoeven te wachten op compensatie.

Drempelbedrag

De werkgroep stelt voor om, in tegenstelling tot de herstelregeling KOT (voor O/GS geldt een drempelbedrag van € 1.500 voor de toepassing van de Catshuisregeling) geen drempelbedrag te hanteren bij het uitkeren van een compensatie aan gedupeerden van HT/ZT en WKB. Hoewel het gaat om lage bedragen aan toeslagen ten opzichte van KOT gaat het vaak om burgers met lage inkomens. Het uitsluiten van een deel van de gedupeerden is daarom onwenselijk. De werkgroep stelt wél een administratieve drempel voor van € 24. Hierbij wordt aangesloten bij de drempel in de Awir (bij een jaarrecht onder de € 24 wordt de toeslag niet uitbetaald). Hiermee wordt voorkomen dat zeer lage compensatiebedragen uitbetaald worden. Het uitbetalen van lage bedragen is voor de beeldvorming niet wenselijk, omdat eerst erkend wordt dat een belanghebbende schade heeft geleden en dan gecompenseerd wordt met een (zeer) laag bedrag. Deze problematiek zal vaker spelen bij de andere toeslagen met name bij variant 2 dan bij KOT, vanwege de gemiddeld lagere terugvorderingen. Voor de uitvoerbaarheid van de regeling heeft een administratieve drempel echter nauwelijks voordelen. Er is namelijk een beoordeling aan voorafgegaan en ook dient bekend gemaakt te worden aan de belanghebbende dat er geen uitbetaling volgt vanwege de administratieve drempel.

3. Aanpak schrijnende situaties

Op 4 december 2020 heeft de Ministerraad besloten dat de noodvoorziening (acute nood) en de vangnetbepaling (bijzonder schrijnende situaties) gaan gelden voor gedupeerden van andere toeslagen. Tussen deze twee uitersten, te weten acute nood en bijzonder schrijnende situaties, kunnen ook mogelijke schrijnende situaties zijn die een aanpak vergen. UHT doet momenteel onderzoek naar voorbeelden van schrijnende situaties bij andere toeslagen.

Het uitwerken van een aanpak voor schrijnende situaties is in de praktijk lastiger gebleken en vergt meer tijd vanwege de dilemma's en keuzes die rond dit onderwerp bestaan. Zo leven er vragen bij de werkgroep over wat schrijnend is (meerschade en/of acute nood) en welke oplossing geboden moet worden aan

gedupeerden in schrijnende situaties. De komende weken gaat de werkgroep een aanpak uitwerken die via de stuurgroep aan u voorgelegd gaat worden.

4. Toegang tot andere commissies

De Commissie van Wijzen die alle afgewezen verzoeken om compensatieregeling (institutioneel vooringenomenheid) toetst en de bezwaarschriftenadviescommissie die adviseert bij het afhandelen van bezwaren kunnen ook bij het herstel voor gedupeerden bij andere toeslagen ingezet worden. Beide commissies zijn schakels in het proces om de rechtsbescherming van belanghebbenden met een aanvraag te waarborgen. De werkgroep stelt voor om ook deze commissies in te zetten om de rechtsbescherming van deze groep gedupeerden te waarborgen. Het inzetten van deze commissies neemt tijd in beslag bij het afronden van verzoeken/aanvragen.

5. Cijfers en Casuïstiek

In bijlage 3 worden drie casussen beschreven waarbij de gevolgen van elke variant voor het compensatiebedrag uiteen zijn gezet. Casussen 1 en 2 hebben betrekking op OGS. Het gaat in het eerste geval om een stapeling van terugvorderingen uit meerdere toeslagen. De gevolgen van de varianten op deze casus zijn als volgt:

Totale vorderingsbedrag	Compensatie bij één regeling 130%	Compensatie bij twee regelingen: O/GS 30% en CAF 130%
€ 6.636,00	€ 8.626,80	€ 1.990,80

In de tweede casus gaat het slechts om één terugvordering voor de zorgtoeslag. De gevolgen van de varianten zijn als volgt:

Totale vorderingsbedrag	Compensatie bij één regeling 130%	Compensatie bij twee regelingen: O/GS 30% en CAF 130%
€ 363,00	€ 471,90	€ 108,90

De derde casus betreft een situatie met institutionele vooringenomenheid. Daarbij kunnen twee scenario's worden onderscheiden:

Scenario A:

*Compensatie wanneer de toeslagen alsnog **zijn toegekend** of wanneer de terugvordering **niet is terugbetaald**. Het uitbetaalde voorschot wordt in mindering gebracht op de compensatie.*

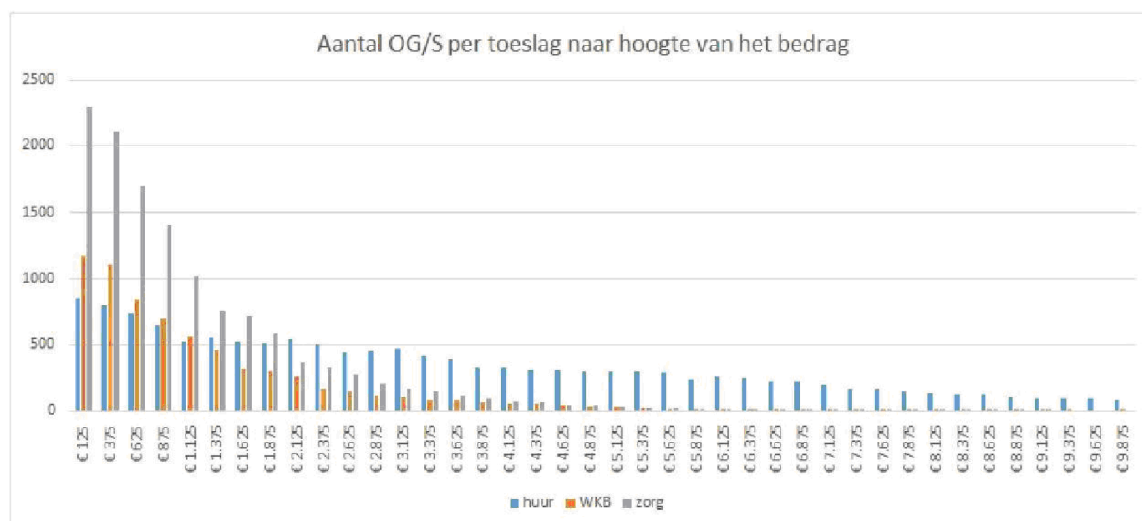
Correctiebedrag CAF-behandeling	Compensatie bij één regeling 130%	Compensatie bij twee regelingen: O/GS 30% en CAF 130%
€ 2.480,00	€ 744,00	€ 744,00

Alternatief scenario B:

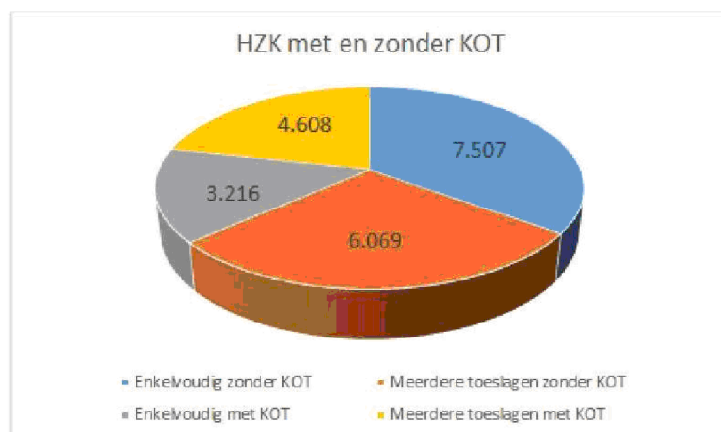
*Compensatie wanneer de terugvorderingen **in stand zijn gebleven én** de burger alles heeft **terugbetaald**. De compensatie bestaat uit toekenning van de originele toeslag **aangevuld met 30%** compensatie..*

Correctiebedrag CAF-behandeling	Compensatie bij één regeling 130%	Compensatie bij twee regelingen: O/GS 30% en CAF 130%
€ 2.480,00	€ 3.224,00	€ 3.224,00

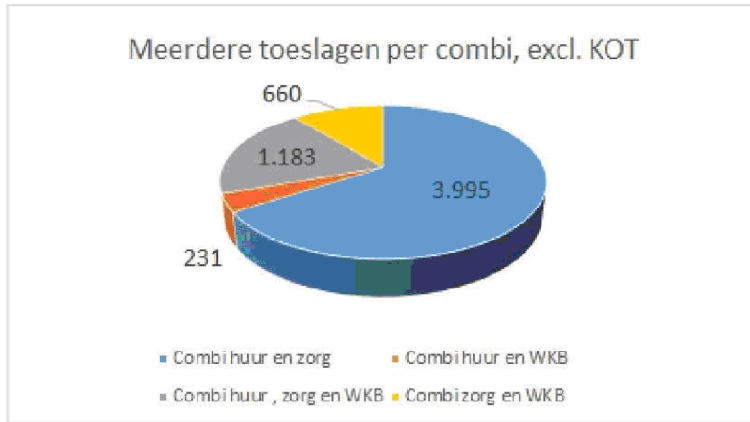
Tot slot geven de onderstaande grafieken kwantitatieve gegevens over de populatie vanuit HT/ZT/WKB die voor herstel in aanmerking komen. De grafiek hieronder toont voor de groep O/GS gedupeerden de totale terugvordering waarover de compensatie berekend wordt. De groep institutioneel vooringenomenheid is hier nog niet in meegenomen omdat die populatie nog niet volledig in beeld is. Wat daarbij opvalt is dat een groot deel van de gedupeerden te maken heeft met lage bedragen.



De overlap tussen HT/ZT/WKB en KOT:



De overlap tussen HT/ZT/WKB:



Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Varianten	
<p>Variant 1: één herstelregeling met een forfaitaire tegemoetkoming van 130% :</p>	<p><i>Voordelen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Aansluiting bij institutionele vooringenomenheid . Deze gedupeerden krijgen gelijk de compensatie waarop ze recht hebben. <input type="checkbox"/> Naar verwachting minder vervolgzaken naar meer compensatie, omdat de O/GS-gedupeerden ruim zijn gecompenseerd. <input type="checkbox"/> Alternatieve regelingen hoeven niet opgesteld te worden vanwege de relatief geringe omvang van de schade en de ruime compensatie . <input type="checkbox"/> Een volledig onderzoek naar gedupeerdheid zoals bij de KOT zal niet gebeuren. Dit om de uitvoering te ontlasten. Een hogere percentage aan vergoeding kan dan ook een compensatie betekenen voor de toeslagjaren die niet worden onderzocht, maar waarin wel een risico op institutionele vooringenomenheid bestaat. <p><i>Nadelen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Te hoge compensatie heeft mogelijke aanzuigende werking op burgers die geen recht hebben op compensatie. <input type="checkbox"/> Gevoel van onrechtvaardigheid wanneer iemand met een terechte terugvordering evenveel terug krijgt als iemand met een onterechte terugvordering. <input type="checkbox"/> Het percentage 130% leidt tot overcompensatie van de O/GS groep waarvan (tot nu toe) geen aanwijzingen zijn dat deze groep te maken heeft gehad met institutionele vooringenomenheid. Er wordt dan niet alleen gecompenseerd voor schade door het weigeren van een betalingsregeling, maar ook voor terechte terugvorderingen.
<p>Variant 2: twee aparte herstelregelingen voor O/GS (30%) en institutionele vooringenomenheid (130 %):</p>	<p><i>Voordelen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Beter aansluiting bij herstelregeling en KOT. <input type="checkbox"/> Deze variant is eerlijker, omdat de compensatie beter aansluit bij de mate van gedupeerdheid. <input type="checkbox"/> Geen gevoel van onrechtvaardigheid wanneer iemand met een terechte terugvordering evenveel terug krijgt als iemand met een onterechte terugvordering. <input type="checkbox"/> Forse overcompensatie wordt voorkomen. <input type="checkbox"/> Ook bij deze variant hoeven de alternatieve regelingen niet opgesteld

	<p>te worden, vanwege de relatief geringe omvang van de schade.</p> <p><i>Nadelen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> De mogelijkheid van een ruimere compensatie (130%) kan een aanzuigende werking hebben op de O/GS groep. De aanzuigende werking kan beperkt worden door duidelijke communicatie. <input type="checkbox"/> Hoeveel gedupeerden uit de O/GS groep een ruimere compensatie gaan aanvragen blijft een onzekere factor binnen deze variant en betekent een risico voor de uitvoering.
Kosten	<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> De eerste variant kost 157 mln euro en de tweede variant kost 86 mln euro (dit zijn schattingen).
Toegang tot beide varianten	
Toetsing op institutionele vooringenomenheid	<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Een belangrijk vereiste voor beide varianten is dat alleen op verzoek van een (mogelijke) gedupeerde getoetst wordt op institutionele vooringenomenheid.
Aanmelden/Ambtshalve toekenning	<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> In geval van beide varianten heeft het ambtshalve afhandelen van de reeds bekende groepen (CAF en OGS) de voorkeur. Dit wordt onderzocht.
Beperken van zelfmelders	<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Zelfmelders moeten zich kunnen aanmelden. <input type="checkbox"/> Hoe groter de groep zelfmelders hoe groter de uitvoeringslasten voor UHT. <input type="checkbox"/> UHT onderzoekt hoe zij in de uitvoering de toegang tot mensen met een niet-kansrijke aanvraag kunnen beperken.
Drempelbedrag	<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Geen drempelbedrag, maar een administratieve drempel van € 24.
Maatwerkeraanpak	<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Wordt nader onderzocht.
Overig	
Toegang tot commissies	<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Bij beide varianten worden de CvW en de BAC ingezet om de rechtsbescherming van de groep gedupeerden te waarborgen.

Toelichting steekproef Zorgtoeslag

Totaal aantal: 61

Er is bij geen enkele terugvordering sprake van vooringenomenheid.

Onderverdeling reden van terugvordering:

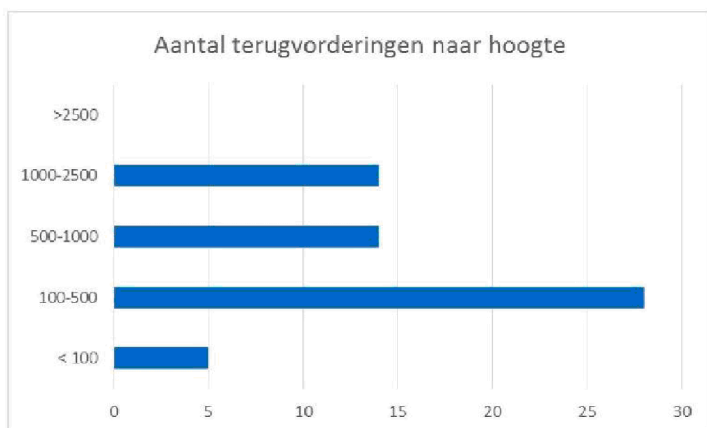
- Toeslagpartner toegevoegd: 8
- Hoger inkomen: 47 Betreft in enkele gevallen een hoger inkomen van > 100%)
- Anders: 6 (o.a. vermogen)

Aantal systeem / handmatig:

- Systeem wijziging: 55
- Handmatige wijziging: 6

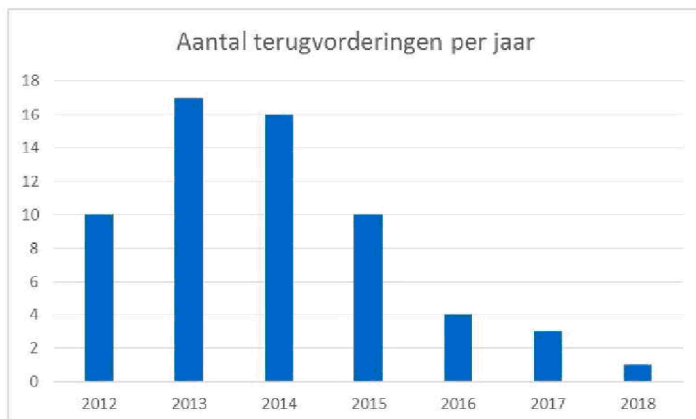
Gemiddelde terugvordering: € 645,11

Onderverdeling hoogte terugvordering:



Bij de 5 hoogste terugvorderingen (tussen de € 1.500 en € 2.000 betreft het allemaal bijstellen n.a.v. een hoger inkomen.

Aantal terugvorderingen per jaar



Toelichting steekproef Huurtoeslag

Totaal aantal: 57

Er is bij geen enkele terugvordering sprake van vooringenomenheid.

Onderverdeling reden van terugvordering:

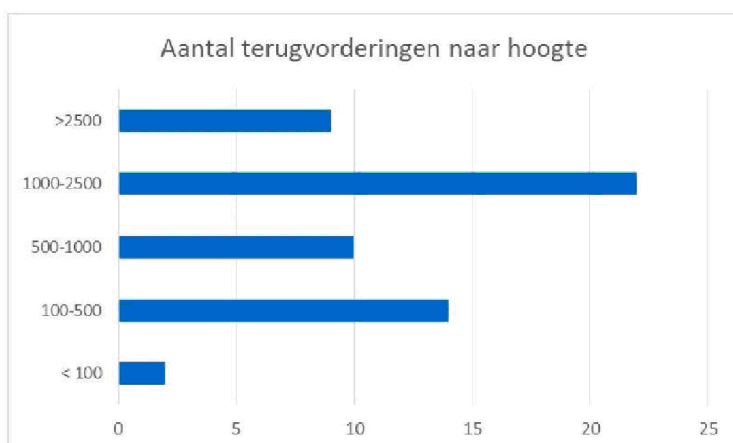
- Medebewoner toegevoegd: 6
- Hoger inkomen: 47
- Anders: 4 (o.a. eigen huis)

Aantal systeem / handmatig:

- Systeem wijziging: 54
- Handmatige wijziging: 3

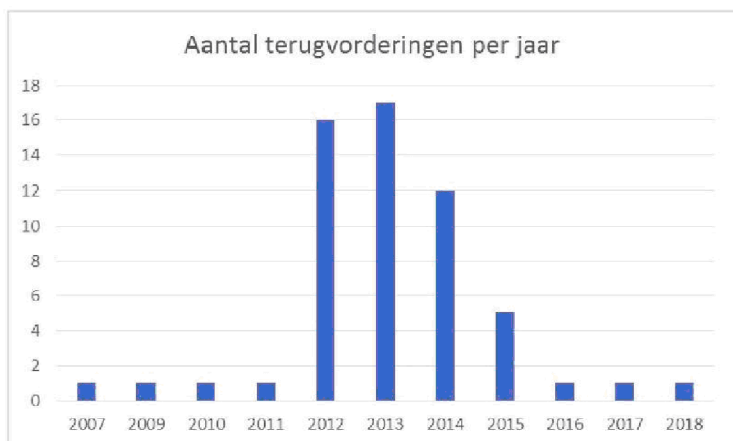
Gemiddelde terugvordering: € 1.382,75

Onderverdeling hoogte terugvordering:



Bij de 5 hoogste terugvorderingen (> € 2.500) betreft het allemaal bijstellen n.a.v. een hoger inkomen.

Aantal terugvorderingen per jaar



Toelichting steekproef Kindgebondenbudget

Totaal aantal: 73

Er is bij geen enkele terugvordering sprake van vooringenomenheid.

Onderverdeling reden van terugvordering:

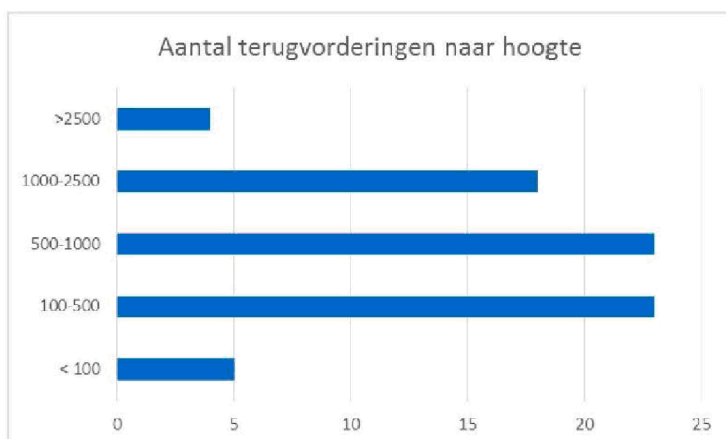
- Geen recht: 8 (voornamelijk geen recht meer op kinderbijslag)
- Toeslagpartner toegevoegd: 13
- Hoger inkomen: 49
- Anders: 3 (vermogen; verblijfsstatus gewijzigd)

Aantal systeem / handmatig:

- Systeem wijziging: 70
- Handmatige wijziging: 3

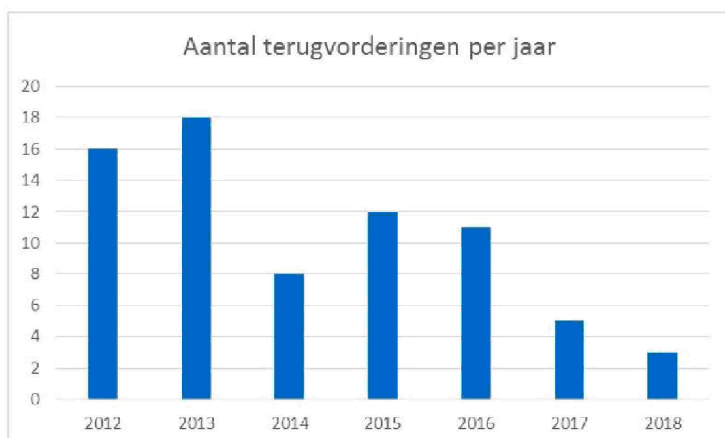
Gemiddelde terugvordering: € 859,16

Onderverdeling hoogte terugvordering:



Van de 4 terugvorderingen > € 2.500 betreft het 3x de toevoeging van een toeslagpartner en 1x geen recht

Aantal terugvorderingen per jaar





Uitgangspunten

- Daadkrachtige en invoelende uitstraling.
- Geen link met KOT-herstel om vergelijking en verkeerde verwachtingen te voorkomen.
- Nadruk op pro-actief handelen door ons, burger hoeft nagenoeg niets te doen.
- Duidelijke laagdrempelige escape voor mensen die het geld absoluut niet (nu) willen: verkeerde IBAN of bijvoorbeeld vanwege schuldeisers.
- Telefonisch contact voordat de brief verstuurd wordt aan de groep met gemiddeld hogere terugvorderingen.
- Verschil in brieven O/GS en CAF
- Eenduidig proces
- Niet eens met hoogte compensatie? Dan pas ná betaling in bezwaar.



Communicatierichting O/GS gedupeerden HZK – O/GS (niet CAF)

- U hebt over het jaar 2013 en 2014 huurtoeslag en zorgtoeslag terugbetaald. U vroeg daarvoor toen een **persoonlijke betalingsregeling** aan. Daaraan hebben wij niet meegewerkt. Dit was niet terecht. Daarom krijgt u nu geld. Dit noemen wij een O/GS-tegemoetkoming.
- U krijgt van ons een geldbedrag ter hoogte van **30%** van het bedrag dat u moest terugbetalen.
U ontvangt dus **€ 1.500.** *(opbouw bedrag met berekening in de brief)*
- U ontvangt dit bedrag op rekeningnummer **NLXXX. U hoeft hier niets voor te doen.**
- **Klopt het rekeningnummer niet** of wilt u het bedrag **niet nu maar pas later ontvangen** of wilt u het bedrag **helemaal niet ontvangen**, bel dan ons Serviceteam via 0800 - 2 358 358 (gratis), of maak een terugbelafpraak.
- **Bent u het niet eens met de hoogte van het bedrag?** Wacht dan op de volgende brief (de beschikking). Daar staat in wat u moet doen als u het niet eens bent met de hoogte van het bedrag. U krijgt deze brief op 22 oktober.